

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. V. Constantinopolitanum imperium seditione, rebellioneque agitatum
esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

ut respirare oēs possēt. Sed filiorū ei⁹ tēpore in mores rediit. Cōstās fratrē Cōstantinū interfecit. Dalmatius Cēsar perimitur, aliq; viri clari & bene meriti. Magnētius per iocū imperator dicitur, Cōstās interfecit. Nec vna seditio, nec simplex malum, Veteranno in Illyrico tyrannidem occupat, Syluanus in Gallia, quae tota tumultuatur, Nepotianus Romae Augusta- lia insignia circumdat. Palmam inter hos obtinet Iu- lianus, qui mortuo Constantio imperium quod ar- ripuerat dilatare fatagens, pene prodidit. Tum qui- dem sub Iouiano, & inijs Valentiniani metu ex- terni hostis pax a seditione fuit; cum Valens impie regnaret summam cladem Procopius attulit. secuta deinde Theodosij & Gratiani temporibus, Maximi & Eugenij ingentia bella, sub Theodosij liberis Ar- cadio & Honorio, inter Barbarorum arma erant, Stilico, Rufinus, Eutropius, Gaius, Tarbighdes, Gildo, Alaricus, deinde mortuo Arcadio, Attalus, Heraclianus, Ioannes Subscriptor, Calinus, Boni- facius, Britannia & Hispania seditiones, defectio- nesque sub Valentiniano in iore Aëtius, Maximus, qui vero deinde consecuti sunt Imperatores, suorum Indubria, & mancipia fuerunt. Maximus, Auitus, Ma- iorianus, Severus, Anthemius, qui Ricimeris manci- pia fuerunt, perieruntque ferro, venenoque, cum vix imperij dulcedinem gustassent. Itaque reliquae occi- dentalis imperij in annos pene imperatorem mu- tarunt. Qui enim secuti sunt, Olybrius, Glycerius, Nepos, Augustulus, partim Asparis & Ardaburij, partim aliorum arbitrio folio impositi, folioque de- lecti sunt, dum interea tamen Repub. principum de- bilium ambitione atterritur, quamuis enim ad ho- stem vincendum essent impares, seditiones tamen domi excitabat grauissimas. Hac igitur Romani Im- perij facies, haec discordiarum constantia, & seditio- num theatrum, principes omnes consiliariosq; mo- nere debet, ut operam dent, quo omnia tumultuum odiorumque semina tollantur.

CAPUT V.

Constantinopolitanum imperium seditione rebellioneque agitatū esse.

Gracorum imperium seditionibus agitatū.
§. i. P Rincipium a Leone Magno ducis, is enim de- sinente iam seu ruente occidentis imperio otientem rēxit, Alparem & Ardaburium inter initia post cōpressam seditionem interfecit. Zeno deinde cum omnia turbasset a Basilisco pellitur, nec inulta proditio fuit, Basiliscus cum familia captus fame pe- rire cogitur. Zeno rediens ab exilio ad imperium, il- lustrum cadibus sedatus ipse tandem viuus sepeli- tur. Anastasium magnae seditiones exceperunt. Lon- ginum aduersarium naetus de vita periclitatus est. Logothetacius, & praefectus vix populi manus, ne discernerentur, effugerunt. Iustinus cum arte impe- rium accepisset, Amantium Eunuchum, Theocritia- num, Andream cubicularium insidiatores habuit; Vitalianum deinde imperatori imperantem Con- stantinopolitani occiderunt. Nobile fuit Iustiniani imperium, sed tamē multis bellis ciuilibus agitatū. Gilimer defecit, & Africam traxit. Samaritani etiam tetra bella mouerunt. Constantinopoli grauis sedi- tio exorta est. Recenset Ammianus. Hypatius Pompeius & Probus genere consobrini, Anastasij imperatoris nepotes, q; imperium sibi singuli indigna ambitione exoptarēt, Idibus la- maris cum pleriq; nobilitum conturbatis, omniaq; seditionum turba armis, doniq; in iustis illece, dolis inuadere tenta- runt: atq; per quinq; integros dies urbem regiam rapinis, ferro, igne, per scelerosos ciues sine certo interrege percurrentes ho- stili impietate ipsi se fideles Reip. in palatio dissimulantes, depo- pulati sunt. Quarta vero huius nefandi sceleris die dum de foro Hypatius sceleratorum comitantia manibus torque redimitus aureo & Pompeius Comes sua sub veste loriceus ad inuaden-

dum tenendumq; ascendunt palatium: vterq; eorum antesores palatii captus est: statimq; pissimi principis nostri nutu, cate- natus, trucidatus poenas luit, & ante imperij perditum quam haberet, innumerū passim trucidatis in Circo populus, & ty- rannorum sociū continuo proscriptis. Postea vero cū Oriē- tem Barbari, Galliam Franci occuparent, Artabanes cum Arface aliisq; in Iustinianum cōiurant, quamuis idem Artabanes nuper Gunthaidem tyrannum in Africa occiderat. Merito haec passus est Iustinianus mutatus in peius, adeo ut discordias domesticas & vr- banas quæreretur. Euagrius l. 4. De alio item Iustiniani fa- cto mihi dicendū est: q; quidē suae ex natura vitio, suae ex formi- dine & timore ortum sit, non habeo dicere, eius tamen generis fuit, ut omnem beluam immanitate longe superaret. Duxit autē initium ab ea seditione populari quā Nica, hoc est, Vince, vocant. Placuit Iustiniano ita rehemēter in alterā factionem eorū, qui Praesini dicuntur, ppendere, ut impune possent ipso me- ridie aduersarios, in ciuitate trucidare, & nō modo non poenas metuerent, verū et dignarentur honoribus: adeo inde multi ho- micida existerēt. Licebat n. illis in ades alienas irrūpere, thesau- ros diripere in illis reconditos, hominibus suā ipsorum salutem ac vitam diuidere, & si qui Magistratus illos cohibere molire- tur, suo ipsius capiti creant periculum. Vnde certe vir quidam qui gessit in Oriente Magistratum, quomā nonnullos eorum qui nobis studebāt, neruis coercere voluit, quo modestiores effi- ceretur: per mediā urbem circūductus fuit neruis grauius ca- sus. Callinicus porro praefectus Cilicie, cū duo Cilices Paulus & Faustinus, homicida vterq; in eum imperij facerent, occidereq; in animo haberent: quomā poena ex legibus constituta eos mul- ctauit, in crucem actus est, hocq; supplicio prorecla conscientia & legum obseruatione affectus. Inde factū est, ut qui aliter erant factionis, cum domiciliis suis fugissent, & a nemine vq; ex- ciperentur hospitio, sed velut scelera exagitarentur, tendere in- sidias viatoribus, compilare, cades facere cōperint, vq; eo ut om- nia loca nece immatura, direptione, & reliquis id genus ma- leficiis redundarent. Interdum animo in contrariam sententiā mutato, eius generis homines interfecit, permisiq; legum pote- stati etiam eos quos ante passus esset more barbarorum in ciui- tatibus impia scelera consicere. Sed ad ista singillatim prose- quenda mihi nec tempus suppetit, nec facultas dicēdi. Ea cau- sa Euagrius ait cum omnia omnino turba ac tumul- tu compleuisset, ad supplicia apud inferos luēda rap- tum. Nicephorus poenituisse ait; contra senem mo- ta est seditio, cuius & Belizarius conscius fuisse dicitur. Iustinus imperium discors primum pacare cona- tus, Alexandrinam seditionem initio compefecit. Narsetem dignitate priuat, Marcianā irascitur, om- niaq; sibi infida reddit, incantationibus tandem ma- gicis affligitur. Tiberius collega & susceptor Iustini optimus princeps, prima coronationis die insidias a Iustiniano Iustini nepote passus est, Sophia deinde maiore periculo eundem pene circumuenit. Secutus Mauridius quem milites occiderunt, Phocas etiam poenas patricidij dedit, iterata conspiratione, & He- raclius ex Africa nouus Imperator Phocā interimit, & concremat. Eo regnante per Asiam & Aegyptum in Africam vq; Persae venerunt, Carthaginemq; oc- cuparunt, cum interim Caianus, aliq; barbari non quiescerent Victo Persa Saraceni Syriam finitimamq; occupant. Hunc secuti, Constantinus quatuor men- sium, & Heracleonus trimestri spatio deiciuntur, & Constans imperat, contra quem mox Valentinianus patricius tyrannidem molitur. Dum autem in Or- thodoxos saeuit, in discrimen se coniecit maximum, Africam amittit, Armenia deficit, adeo vero exosi s suis euasit, ut in Sicilia degens in balneo suffocaretur. Constantinus Pogonatus initia cruenta habuit, fratrum naribus abieclis, Mizizium rebellan- tem occidit, omniaque intuta expertus est. Iustinia- nus vexatur imperium accipens statim Sabbatij praetoris Armeniae defectione agitatū est; Ingens odium contemptumque sui contraxit, in eum pro-

Iustiniani iniustitia.

Iustinus.

*Nouum
schisma
imperii.*

*Iconocla-
stia causa
multorum
seditionum.*

Irene.

*Tutores &
filii sediti-
onem mouent.*

ceres conspirant, & abscissis naribus & lingua in Cheronesum relegatur. Leontius Imperium arripit, qui prodita Lazica à Sergio naribus mutilatus Abismaro traditur. Is Iustiniani exulis insidijs circumuentus, cum Leontio in pompa ducitur & Iustiniani pedibus calcatur. Iustinianus enim horrida crudelitate in omnes saeuit, vt Rauennates, Cheronenses, Bosphoranos proceres, Philippicus Imperator eligitur, qui Iustinianum cum Tiberio obruncat. Philippicum coniurati excecaturum regno pellunt, Artemius deinde à Theodosio pellitur, is Leoni cedit. Leoni coniurationem inter ipsa initia passus est, atque ita imperauit vt Italia ab eo descuerit; Ecclesiam & imperium scinderet, inde bella ciuilia & à Græcorum iugo Italiae libertas. propter Iconoclastiam Oriens seditionibus iactatur. Grauius illa omnia sauiuerunt Imperio Copronymi; principio enim in vitæ presentissimo fuit periculo, Arabasus imperator salutus est, filij eius partim occisi, partim in monasteria detrusi, omnibus hominibus sanæ mentis Regem rætrum detestantibus, inde ciuile bellum luctuosum, in quo Copronymus victor crudelitatis exēpla edidit. sed mansit in victorem odium, hinc Bulgarorum seditiones, & tandem miserrima mors desperantem aufert.

Secuta sunt tempora Irenes & Constantini non modo seditiosa, sed etiam in propriam sanguinem saeva. Initio enim coniuratum contra Irenen, illa Constantinum in ordinem redigit, exercitus illum restituit, & imperium mulieri abrogat, sed ea mox reponitur in solium, Armeniacarum legionum seditiones comprimit, & tandem oppressis inimicis, filium per milites excecatur, itemque affines. Stauratius deinde seditionem mouens morbo interijt, complices occiduntur, Aëtius tyrannidem molitur. At Nicephorus dolo circumuentis satellitibus Irenen exilio multat, quamuis iurando affirmarat, id non facturum. Nec regno per scelus potro diu fruatur Nicephorus. Nam Bulgarorum seditione excitatus, cum exercitu interfectione deletur. Eius filius Stauratius mox à Michaële Rangabe imperio exiit. Michaëlem Leo pellit, Leonem Michaël Balbus, inde alia seditiones, præsertim Euphemij, qui Sicilia prodicionem Amyræ Africano promissit. Theophili imperium vtcunque pacatum, sed cruentum fuit, adeo vt iam moriturus Theophobum occiderit, addito elogio; *iam neque ego ero Theophilus, neque tu Theophobus.* Michaël Theophili filius in matrem improbus, à Basilio interficitur, illi insidiantur Sabatius & Georgius. Leo deinde sequitur, qui contra rebelles Bulgaros fidem Turcarum implorat, inde consecuta cædes varia, etiam in templo. Leoni Constantini filius succedit. Samonæ dolis delectis, Alexander Constantini tutor occiditur. Pupilli imperium Constantinus domesticus occupare nititur, sed in pugna lapsus equo decollatur. Deinde discordia ducum contra Pazinacas exercitum affligunt. At multi tum imperium affectabant, præcipue Leo Phocas, quem imperatoris pædagogus euerit: deinde Romanus, sed generum ille in ordinem redegit, qui tamen multis molitionibus fatigatur, vt Bardas & sociorum, deinde Mystici, Miceræ, Pseudo Constantini. Denique qui in pupillum tam perfidiosus fuerat, à filiis pulsus est. Romanus alter conspirationes reprimat, sed paulo post mortuus Nicephoro Phocæ relinquit imperium, quem cogunt alij id suscipere: ciuitas autem ea de causa tumultuata est, & ille quoad vixit summo in odio fuit, semperque occasio vindictæ quæsit, donec eam Theophane vxor, & Zimisces peregerunt. Zimisces Eunuchus veneno tollit, cum prius vix Phocæ & Leonis seditionem repressisset. Ba-

silius Porphyrogenitus imperium deinde accipit, Bardas deficit, & fit Imperator, pugna inter Sclerum & Petrum Spadonem, prodit exercitus CōtoStephanus, Xiphias & Nicephorus seditiones, opprimuntur, Frater Basilij Cōstantinus sequitur luxu & crudelitate grauis Reipu. sine vlla re memorabili, nisi quod Naupacti vrbis seditionem crudeliter vltus est. Romanus Argypolus delirus prope senex domesticis malis laborauit, & risu magis vulgi quam seditionibus est agitur; Zoë vxor in balneo eum suffocat, & ad imperium promouet adulterum, qui eam mox in ordinem redigit, tum Antiochenorum seditio, cladesque, multæ defectiones, grafationesque, Sicilia amissa. Zoë Ioannem mariti fratrem è medio tollere frustra nititur, sed maritum tamen publico abstinere cogit, & Michaëlem Calaphaten adoptat, ille in viros illustres crudelis Zoë expellit, sed populi tumultu reuocare cogitur, atque tandem excecatur. Zoë & Theodora restituta in integrum. Zoë Constantinum Monomachum reducit, illique nubit. Monomachus vxorius Georgium Maniacen hostem fortem experitur, deinde Theophili, Erotici, Orphanotrophi, Leonis Tornicij, Aplepharis, Romani Boila insidijs petitur. Theodora imperatrix Michaëlem Stratioticum designat imperatorem, vno anno ille regnavit, seuerus in milites fuit, inde orta seditio. Theodosius eius auditor relegatur, duces Orientales varijs acti iniurijs imperium affectant, Bryennius excecatur, Isaacius Comnenus tandem imperium occupat. Hic cum omnibus exofus esset, imperium deponit, & Constantinum Ducem designat, cum insidiatores mergere statuerant, sed casu euasit.

Tres liberos cum Eudocia Constantinus Ducas reliquit, quæ Diogenem Romanum, vt contra Persas Imperatorem haberet, maritum sibi esse voluit. ille ad tempus feminae dominationem fert, deinde fortiter bella gerens ab Andronico deseritur, Ioannes tandem eum oppugnat, oriturque ciuile bellum omnium grauissimum, quo captus exoculatusque vitam mœrore finiuit. Nicephorus deinde Eunuchus sub Michaële Duca administrat omnia. Ioannes proinde imperator salatur, Nestor deficit, Nicephorus Bryennius seditionem excitat, quo profligato tandem Botoniates imperator creatur, quem contra Barangi motum ciens, Nicephorus Basilius seditionem periculosiorem meditatur, maximam Constantinus Ducas, item in suspicionem venit Logotheta. Tandem Comneni ad imperium aspirant, Alexius imperator proclamatur, & prodicione Byzantium occupat, & diripit, & plures quam alij hostes sibi quæsiuit, redeuntem Constantinopolim, ducum, patrum, popularium insidia exceperunt. Deinceps vero Vmbertopolus, Ariebe, Nicephorus, Anemas cum militia ducibus. Vxor imperatoris cum aditum ad eum cunctis intercludere conaretur, Aulici, Pseudo Alexius, Cilix vitam illi vix vitabilem reddiderunt. Alexio succedit Calo Ioannes inuita matre, qui coniurationes contra se initas pacauit, matremque & sororem reconciliauit. Fratres etiam aduersos sensit, imo filius eius Isaacius ad Sultanum defecit, Trapezunte vexatur à Tyranno & domi. Secutus Manuel Comnenus, qui contra Christianos plus quam contra barbaros valuit. Nobilis enim fuit artibus, quibus Germanorum expeditionem frustratus est, omnibus enim modis Conradi exercitum afflixit, contra Rogerium bella gessit, Corcyrenses expugnat, qua in obsidione inter Græcos Venetofque cruenta est orta seditio. Inter ipsum & duces simultates, & si fieri potuissent bella fuissent. Alexius puer improbate ministrorum suorum perijt. Præcipue illi insidiatur Andronicus, nec vnus mali modus, Maria Cæsarissa

*Omnes in
vnum con-
spiciant.*

*Omnes in
vnum con-
spiciant.*

Cesarissa coniurat in Protosebastum, qui imperium administrabat, populum ad arma concitat, certamen cruentum oritur. Post aperte imperium appetit Andronicus, contra eum classem instruit Protosebastus, sed ab eo omnes principes deficiunt, Andronicus habenas imperij rapit, eum affligit Ioannes Commenus. Primæ Andronici in Imperatorem insidiæ in cassum ceciderunt, alteræ successerunt.

Andronicus ab Isaacio Commeno & Siculorum rege vexatus, inter omnes imperatores tristissimum exitum habuit. Isaacius Angelus bella ciuilia gessit, Siculum, Cyprium, contra Blacchos desciscientes, contra Brianam, à quo Byranti obsessus est, à fratre Alexio captus & excæcatus est. Nec is diurna gaudia perduellionis tulit. Seditio Pseudo-Alexij Ciliensis & Isaacij Commeni, Blachorum, Afanis eum examinavit. Alexius Angelus nihil præter seditiones & timores expertus est. Sub Alexio Commeno magna discordia ob Eucharistiam Græcos tenet. Præter hæc Ioannes Commenus Crassus seditionem concitat, alij multi seditiosi insurgunt. Alexius Angelus Isaacij filius Veneris comes venit Constantinopolim oppugnatum, vrbs obsidetur, incendio deformatur, Alexius exulatum abit. Alexij Ducæ breuis fuit tyrannis, fugit Ducas qui & Murzus dictus est. verum in cineribus vrbs noua oritur inter Lascarem & Theodorum Ducam contentio. Tandem rerum Flandri potiuntur, Theodorus Lascaris tamen Nicææ imperator salutatur, & Constantinopolim reuersurus videbatur, sed socer eius Alexius eum per Turcas impediuit, ne recuperaret gener imperium, quod ipse tenere non potuisset. Alexius tamen collectis copijs Trepezuntinum imperium condidit, cui Cappadociam & Colchidem adiecit, Thessaliam accepit Michael Angelus, hanc postea Michael Palæologus occupauit, neque enim deerant inter ipsa membra lacera seditiones & bella. Palæologus Constantinopolim recuperauit, regnauitque familia Palæologorum Michaelis, duorum Andronicorum, Manuelis, Ioannis, Constantini, idque in magno metu, bellique Turcarum, & mediocri concordia. si tamen vicinorum præsidio muniti fuissent, haud difficulter Turcam sustinuissent.

Ecce tibi quam est difficile hominem regere, quam in se magnarunt. Tota itaque cura principis eo vertenda est, vt seditionem caueat, vnde bella maxima oriuntur. Quis enim tutum se arbitrabitur, cum has carnificinas intuetur?

CAPVT VI.

Aliarum Rerumpublicarum seditiones.

Omnia vrbium antiquales reuolue, inuenies castrata.
S. I. Vix vlla tam Romanis seditionibus mota est ciuitas, quam Louaniensis; omnia enim similia sunt, causa, modi, effectus, quia scilicet eadem hominum vitia, affectusque. Iustus Lipsius eas recitat, l. 2. c. 10. 11. 13. Adnoto, inquit, primos motus fuisse Anno ∞ CCCXL. cum plerique nobilium (ij ad hoc tempus Rempub. solirexerant) in obsidione Tornaci essent, Anglo regi hanc operam gratificantes. Sed dum, inquam absumt: plebs suum tempus rata, Rempub. inuadit; & cum alia mutat, tum in primis exules quosdam sui corporis, superiore anno legibus pulsos, reducit. Patricij cum redissent, querela, iurgia, arma: & pugnatum atrociter in foro medio, sed vicerunt Patricij, manu clientium subnixi, & longa armorum tractatione superiores: Fuga tamen maior quam cædes fuit, nisi quod in victoria secutum, & abstracti adibus suis atque etiam sa-

cris, qui in eas fugerant, gladio, carcere, exilio pœnas dederunt. Quies deinde per vicennium, sed infida: quippe animis exulceratis, & plebeciorum non occulto fremitu: qui in motum turbasque iterum erupit à principio, vnde non timebatur. Petrus Couterellus Prætor erat Anno ∞ CCCLX. qui homo etsi nobilis, & à Patricijs, tamen, prauitate ingenij vel ambitu, iam à prima Prætura (nouennium tenuerat (omnem aniam laceffendi aut lædendi Patres querebat. Oblata est, aut arripuit, anno iam dicto, istam. Ciuis quidam pisces venales in vrbe mercato aduehens, cum is in luto hæsisset, equum subito pascuis eductum, subiunxit & carrum extraxit: statimque equum bona fide & illæsum reduxit. Couterellus hominem vt furti reum, in carcerem coniecit. Scabini appellantur, cognoscunt, in fontem pronunciant. & cum Prætor non remitteret, iurisdictione ei interdicit, quod contra leges ciuem in vinculis haberet. Prætor illico Bruxellam, ad Principem, qui tunc Wenceslaus erat Ioannæ maritus, gente Bohemus, frater Caroli Quarti Imperatoris: quem produnt cæso matris vtero in lucem venisse. Hunc neque pace, neque bello optimum, certe non felicissimum fuisse licet dicere: & Louanienfibus causa non est cur valde ament. Ad rem, aures iste Prætori credulas præbuit, potentiam Patriciorum calumnianti, & reprimendam à principe bono suo asserenti. Neque fautores talium deesse in aula poterant: inter quos Sconuorstius quidam, vir præpotens, sed animi aut consilij parum rectus. Is palam dicere cornua Patricijs (verba eius sunt) minuenda, qui nimium iam ferocirent. Possent id Principem sine sua opera aut inuidia, plebe effertur permissa. Princeps in aperto sententiam non tulit: hoc tamen Couterellus facile vidit, non iniquis auribus animisque se auditum. Itaque alacer domum redit, ad suos refert, & factiosissimo cuique faces subdit. Iam in eo erat vt seditio erumperet: neque nescire Patres poterant, sed remissius agebant, siue mitigare bonitate parantes, siue fatali, vt solet, ignauia. Aderat fortè per hos dies Gerardus Vortselarius, vir & miles nobilis cum selecta equitû alâ: qui operam suam Patribus ultro obtulit, & suasit ut illi dimiserunt. At non incepta sua Couterellus, qui die quodam Senatus habendi, suos conuenire sensum in forum iubet: idque cum armis. Ad sunt & iam turba est, atque ipse concionabundus excitat, & superbiam Patrum, & dura imperia inculcat. Hos esse qui soli Rempublicam occupent, qui honores, qui pecuniam, sua faciant, qui tot fortissimis viris impetrent vt seruis. An excidissent ante paucos annos, tot innocentes sui corporis, gladio, laqueo, exilio puniti, ob liberiores quasdam voces & facta? Eadem manere ipsos nisi viri sint: sed essent, & quem timerent? In manu, inquit, vestra est, sinem malis facere: audete tantum, multi in paucos, parati in improvidos, læsi in laceffentes; Deus hominesque fauebunt. Ipsum Principem, diuina benignitate, mitem animi habemus, & æquo eo laturum, si quid illi patiantur, vos faciatis. Iniurias vestras in oculis habete, Libertatem in ore, & hæc tessera esto: ite, istam asserite, illas propulsate. Dixerat, & loquente adhuc eo fremitus, clamor, mina, & ad curiam versi manus & voces intentant: Prodirent ciuium oppressores, ærarij prædones, pœnas daturi scelorum, aut iniuriarum. Et iam se quisque hortari, & vim parant. Curia clausa erat, & trepidi Patres, neque ad resistendum pares. cum Couterellus prouolat, & quasi benignitate deditionem suadet, & nihil ultra malis passuros adfirmat. Prudentiam esse, credere huic tempestatum. Cedunt & se dedunt. At statim irruit, manus & vincla iniicit, & in Arcem captiui deducuntur.

Tum